

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra HERR PANTHAKAKS HISTORIE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 31. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353512320928/facsimile.pdf> (tilgået 09. maj 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Tilhængere, der nogenledes kunde tænke, til ligesaa mange Tvivlere, som langt fra ikke vilde befatte sig, med at undersøge nogen Ting, da de ikke kunde vente sig mindste Nytte, mindste Vished af deres Undersøgelser. — Dog et er det at de fleeste Mennesker og i sær Philosopher har Egenkjærlighed nok, til at tiltroe sig den Forstand, som de dømmet alle andre Mennesker fra — Et andet er det, at det er en Fordom, der som man veed, sjelden bliver undersøgt, og hvis Svaghed endnu sjældnere bliver mærket. —

Endnu maae vi sige dette til Herr Misocosmi Berømmelse, || at han, da han ikke kunde tiltroe sin Lærling nogen Dømme-Kraft, belæssede Hans Hu-kommelse med alt det den kunde romme, for ikke at skikke ham reent tomhoved fra sig. — Sprog, Historie, især hvad Navne Aarstal, og enkelte Begivenheder angaaer, de nødvendige Præcepta og sligt, lærde han følgelig af Grunden — En Post hvori den gode Herr Conrector igjen per Accidens handlede fornuftigt; da Ungdommen er Hukommelsens Tid, og vi sjelden kan, men endnu sjældnere gider lære udenad naar vi bliver gamle. —

Af det Foregaaende seer man og, at vor Christian, maatte blive arbejdsom, ydmyg og taalmodig; og følgelig, naar alting bliver nøye beregnet, vinde ligesaameget, om ikke meer, end han tabte, ved at blive i otte Aar undervilst, og opdraget af Herr Misocosmus. —

³⁰ Cap. III. —

En af Madame Kuchleins Brødre blev imidlertid employert ved Vaysen-Huuset i Halle, og dette var et lovligt Kald for hendes Søn at begive sig derhen. — Men det vilde være os ligesaalet at sige hvad Noah tilbragte sin Tid med i Arken, som at fortælle, hvad den gode Christian, tog sig for eller lod tage for med sig i den Tid han opholdt sig her. To Ting veed vi — den ene, hvilken næsten synes

utroelig, at han ved sin Udkomst, paa engang for-
agtede Menniskene og søgte deres Selskab meer
end nogetid før — den anden at han samme Tid
tiltoeg sig det Navn, hvorunder vi først lærte at
kjende ham, og sin øvrige Leve-Tiid skrev sig Chri-
stian Pantakak. —

Vi faae her et Anfald af Ethymologie, som vi
umueligt kan imodstaae — Vi tykker allerede paa
den tredje Pen, for at finde den egentlige Oprin-
delse af dette barbariske Navn —

Ifald et hvert Bogstav er Begyndelses-Bogstavet
til et Ord, saa kan det sige:

Plagende Aander, Narre, Tyranner, Hyklere
Avlede Kiødet Af Kiød. —

Det kunde endelig og sige:

Prøv Alting Narr! — Tak Himmelen! — Al-
godhed Kiædes Af Knur

Ja hvad skal vi nu? — Vi kunde fristes til, for paa
engang at komme ud af alle Vidtløftigheder, at
deriuere det ligefrem af det gode danske Ord:
Pandekage — Dog vi ønske Fædrenc-Landet og
den lærde Verden til || Lykke; thi nu fandt vi det
paa engang: Det kommer ufejlbarligt af det Græd-
ske Παντα Κακα; (alting er ont) Og hvem der ikke
kan see, at det kommer heraf, den maae være
stokblind. —

Det samme Stød, som aabnede Døren paa vor
Panthakaks Due-Slag eller Faare-Stie, hvad man
vil kalde det; havde befriet hans Moder fra det
Aegyptiske Fængsel, som hun i saa mange Aar
havde sukked over — Madame Kùchlein blev sam-
let med sine Fædre, efterladende sig over Formod-
ning store Midler, og Herr Panthakak til sin ene-
ste Arving, en liden Summa undtagen, som han
skulde betale ud til hendes Brødre, følgelig hans
Morbrødre; eller rettere, ifald man bør troe den
hemmelige Krønike, og hendes Søns egne Formod-
ninger, hans Farbrødre. — Han begræd sin Moder,
talte hendes Penge, eftersaae hendes Breve, og